

Posolstvo dikastéria pre evanjelizáciu

pri príležitosti Svetového dňa cestovného ruchu 2025

Cestovný ruch a udržateľná transformácia

1. Krása stvorenia a kultúrne dedičstvo ľudstva nás všetkých učia vnímať znaky Božej múdrosti. Z tohto hľadiska je aj cestovný ruch príležitosťou na rozvoj, stretnutie a vzájomné spoznávanie sa: zatiaľ čo turizmus obohacuje vzťahy medzi národmi, skúsenosť z cestovania všetkých vyzýva starať sa o náš spoločný domov.

„Cestovný ruch a udržateľná transformácia“ je spojenie dvoch pojmov, ktoré si Svetová organizácia cestovného ruchu zvolila za tému pre nadchádzajúci Svetový deň cestovného ruchu, ktorý sa bude sláviť 27. septembra 2025. Je to vizionárske spojenie, ktoré významovo súvisí s encyklikou *Laudato si'* pápeža Františka, ktorý píše: „Súčasťou naliehavej výzvy chrániť náš spoločný domov je starosť o zjednotenie celej ľudskej rodiny v snahe o udržateľný a integrálny rozvoj“ (13).

Takýto prístup k ochrane životného prostredia sa týka aj cestovného ruchu: každý rok totiž stúpa počet ľudí, ktorí cestujú z jednej časti planéty na druhú, z najrôznejších dôvodov a rôznymi dopravnými prostriedkami. Tento celosvetový pohyb si vyžaduje využívanie rôznych zdrojov, čo má výrazný vplyv na zdravie ľudí i prírodu. Vzhľadom na rastúce povedomie o tom, že žijeme vo svete, ktorý sa vďaka mobilite stáva čoraz menším, je dôležité, aby sa aj prevádzkovatelia cestovného ruchu zapojili do procesu udržateľnej transformácie. Rozsah zdrojov v tejto oblasti môže pomôcť nájsť vhodnejšie nástroje na podporu dopravy i zdravia cestujúcich. Na druhej strane, samotní turisti oceňujú situácie, ktoré rešpektujú udržateľnosť životného prostredia. Starostlivosť o stvorenie a jeho ochrana si preto vyžadujú osobnú aj kolektívnu zodpovednosť, aby sa nestratilo nič z toho, čo sme dostali.

Spoločne sme súčasťou stvorenia

2. Cestovanie podnecuje k rozšíreniu pohľadu na realitu; podporuje kontempláciu krásy prírody aj umenia, prítomnej v každom kúte sveta. Cestovný ruch je tiež príležitosťou na stretnutie s ľuďmi a môže prispievať k zlepšovaniu vzťahov medzi národmi tým, že podporuje vzájomný

rešpekt a solidaritu. Nemožno preto prehliadať veľký vplyv cestovného ruchu na vzťahy, ktorý nadobúda ešte hlbší rozmer, ak je cieľom cesty posvätné miesto. Turisti totiž môžu popri načerpaní telesných a duchovných síl nájsť vo svätyniach aj osobitné povzbudenie, rozjímajúc nad svojou cestou viery, ako aj nad záväzkom udržateľného rozvoja, ktorý už zasahuje veľké oblasti spoločenského života. Spomeňme napríklad vzácny dar vody a jej spotrebu. Kto obdivuje veľké vodopády, mal by napríklad premýšľať o tom, že voda nie je našim výhradným vlastníctvom: je to dar, ktorý nám bol daný, a ako taký si vyžaduje rešpekt a ochranu. Prajem preto všetkým, ktorí si užívajú pár dní oddychu pri mori alebo v horách, aby ocenili hodnotu vody a uvedomili si, že ide o zdroj, ktorým sa nesmie plytvať a už vôbec sa nesmie znečisťovať. Nech nás toto vedomie vedie k rozvážnejším spôsobom používania vody v každodennom živote.

Udržateľné využívanie sa samozrejme netýka len vody, ale aj mnohých ďalších zdrojov, ktoré umožňujú existenciu celého ekosystému: keďže sme tu všetci len hosťami, nemôžeme starostlivosť o spoločné životné prostredie delegovať len na niekoľkých, ktorí chápu problematiku jeho ochrany a dramatickosť historickej chvíle. Potrebné je úsilie všetkých, no najmä kresťanov, ktorí v prírode rozpoznávajú „výraz plánu lásky a pravdy. Predchádza nás a Boh nám ju dal ako prostriedok na život. Hovorí nám o Stvoriteľovi (porov. *Rim* 1, 20) a o jeho láske k ľudstvu“ (Benedikt XVI., *encyklika Caritas in veritate*, 48). O tejto láske svedčíme aj ako turisti, keď sa tešíme z nádherného sveta, ktorý práve preto musíme zachovať v neporušenom stave.

Spravodlivosť je nevyhnutná

3. V súvislosti s udržateľnosťou sa v rámci cestovného ruchu vynára aj téma spravodlivosti. Je nevyhnutné, aby sa nárast počtu cestujúcich odrazil v ponuke, ktorá je im k dispozícii. Avšak cestovné kancelárie by nemali podľahnúť pokušeniu spraviť z cestovného ruchu predmet špekulácií. Negatívnych príkladov je, žiaľ, veľa a vyvolávajú nemalé obavy. Neprimeraný nárast počtu turistov v niektorých lokalitách viedol úrady k zavedeniu obmedzení pre vstup. Objavujú sa dokonca protesty obyvateľov, ktorí by chceli pred turistami zavrieť dvere. Je zrejmé, že preplnenosť niektorých lokalít prináša vážne problémy, no dá sa im predísť vhodnými opatreniami a s využitím nástrojov, ktoré nám ponúkajú technológie. Aj samotní turisti žiadajú, aby sa pri vypracovaní projektov na podporu nárastu turizmu, myslelo na ich ochranu.

Podobný problém sa vyskytuje aj v prípade dopytu po služobnom personále. V tejto súvislosti je potrebné mať na pamäti, že „spravodlivá mzda je oprávneným ovocím práce“, a preto „dohoda medzi stránkami nestačí na morálne ospravedlnenie výšky mzdy“ (*Katechismus Katolíckej cirkvi*, 2434).

Neistota, ktorej sú často vystavení mladí ľudia, nikdy nemôže byť zdrojom udržateľnej budúcnosti. Spravodlivosť nemôže byť zatienená túžbou po zisku, ani podmienkami, ktoré porušujú dôstojnosť pracovníka. Skutočná spravodlivosť sa stáva oporou v boji proti chudobe a pomáha ľuďom prejavovať ich pracovné schopnosti.

Avšak zdá sa, že sa stretávame skôr s túžbou po finančnom zisku, dosiahnutom rýchlo a bez väčšej námahy. Takáto posadnutosť oslepuje a vedie k riešeniam, ktoré ponizujú zamestnancov, turistov i samotných prevádzkovateľov. Ako poznamenal pápež František, „reálna kvalita života ľudí sa v kontexte ekonomického rastu často znižuje: zhoršovaním životného prostredia, nízkou kvalitou potravinových produktov alebo vyčerpaním niektorých prírodných zdrojov. Diskusie o udržateľnom raste sa v tomto kontexte stávajú často prostriedkom na odvrátenie pozornosti a na ospravedlňovanie, takže ekologická problematika je absorbovaná logikou finančnictva a technokracie, čím sa spoločenská a ekologická zodpovednosť podnikov redukuje iba na záležitosť marketingu a imidžu“ (encyklika *Laudato si'*, 194). Naopak, skutočná podpora cestovného ruchu je vždy sprevádzaná dobrými praktikami sociálnej spravodlivosti a rešpektovaním životného prostredia.

Jubileum a znamenia nádeje

4. Kresťanská komunita sa nielen priamo podieľa na cestovnom ruchu, ale často je aj jeho organizátorom prostredníctvom siete služieb vytvorených na prijatie pútnikov a turistov. Povinnosťou tých, čo sú zodpovední za sväté miesta, je starostlivo dohliadať, aby zostali posvätnými priestormi autentického duchovna, kde srdce nachádza útechu a kde ticho, modlitba a dialóg s Božími mužmi a ženami podporujú zamýšľanie sa nad základnými ľudskými otázkami. V tejto súvislosti je príprava kňazov a pastoračných pracovníkov, ktorí sú zodpovední za svätostánky, požiadavkou, ktorú nemožno zanedbať. Tieto oázy pokoja a vyrovnanosti sú vzácnym zdrojom a môžu sa stať školou života, ktorá prostredníctvom starobylého a stále aktuálneho duchovného dedičstva pomáha hľadiť s dôverou do budúcnosti.

Je dobré, aby sa – podobne ako svätostánky – aj farnosti, najmä tie, ktoré sú tradične turistickými destináciami, otvorili požiadavkám udržateľného životného štýlu a prispeli tak k príprave sľubnej budúcnosti pre mladé generácie. Závazok chrániť stvorenie začína pozornosťou voči maličkostiam: odtiaľ môžeme urobiť prvé kroky k prevzatiu zodpovednosti za „ekologický dlh“, ktorý sa týka celého ľudstva. V tomto jubilejnom roku si preto želáme, aby tí, ktorí pracujú v oblasti cestovného ruchu, zhmotnili kresťanskú nádej do konkrétnych znakov, investujúc do udržateľného využívania prírodných a štrukturálnych zdrojov, ktoré máme k dispozícii.

V tejto perspektíve sa v dňoch 16. – 19. októbra uskutoční v Ríme 9. svetový kongres pastorácie v cestovnom ruchu. Bude to dôležitá príležitosť spoločne sa zamýšľať nad týmito témami a záväzkom, ktorý chce Cirkev prijať, aby sa aj cestovný ruch mohol ďalej rozvíjať ako nástroj evanjelizácie a ľudského rozvoja.

26. mája 2025, na spomienku sv. Filipa Neriho

+ Rino Fisichella

pro-prefekt